

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tóth M. Gábor (címe) ügyvéd által képviselt (I.r. felperes neve, címe) I. rendű és (II.r. felperes neve, címe) II. rendű felpereseknek a (jogtanácsos neve) jogtanácsos által képviselt (alperes neve, címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. november 27. napján kelt 22.P.20.823/2012/13. számú ítélete ellen az I. rendű felperes 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése és az alperes Pf. 3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezését nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 32.000 (harminckettőezer) forint fellebbezési illetéket, míg kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 8.000 (nyolcezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

Fellebbezési költségeiket az I. rendű felperes és az alperes maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek keresetükben az alperes kiadásában megjelenő ... című napilap ...-i számában az „...”, a „...”, valamint a „...” címekkel megjelentetett cikkekben közölt valótlan tényállításokra hivatkozással kérték a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi joguk megsértésének megállapítását, az alperes eltiltását a további jogsértéstől, továbbá az alperes kötelezését elégtételadásra a felperesek által megfogalmazott közlemény megjelentetésével. Mindemellett személyenként 500.000-500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésében is kérték az alperes marasztalását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesek személyhez fűződő jogait, ezen belül jóhírnevüket, a szerkesztésében megjelenő ... című napilap ...-i számában, „...” és a „...” című cikkek azon valótlan

állításával, hogy a felpereseket gyanúsítottként hallgatták meg a rendőrségen. Megállapította továbbá az elsőfokú bíróság, hogy megsértette az alperes az I. rendű felperes jóhírnevét az ugyanezen lapszámban a „...” című cikkében annak valótlan állításával, hogy ... felperes eladta a kereskedő cégnek a tőle korábban megvett fegyvert, hogy azután visszavásároltassa azt a ...vel.

Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta. Kötelezte, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül az ítélet rendelkező részét a címlapon tegye közzé.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperes részére 100.000 forint nem vagyoni kártérítést.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperes részére 50.000 forint jogtanácsosi munkadíjat 15 napon belül, míg a le nem rótt 60.000 forint illetékből az I. rendű felperest 24.000 forint, a II. rendű felperest 30.000 forint, míg az alperest 6.000 forint megfizetésére kötelezte, külön felhívásra az állam javára.

Ítéletének indokolásában hivatkozott a Ptk. 75. § (1) bekezdésében, a Ptk. 78. § (1)-(2) bekezdésében, valamint a Ptk. 84. § (1) bekezdésében foglaltakra.

Mindkét felperes tekintetében helyt adott a keresetnek a gyanúsítottként történő megjelölés miatt sérelmezett tényállítás tekintetében. Utalt a PK 14. számú állásfoglalásban írtakra, megállapítva, hogy a perbeli esetben a nyomozóhatóság az ügyre vonatkozóan nem tett közzé nyilatkozatot, ezért az alperes bizonyítási kötelezettsége fennállt. Bár a rendőrség által megküldött határozatokból valóban megállapítható volt az, hogy a szakértő kirendelő határozat a felpereseket ilyen minőségben tüntette fel, azonban a közlés ettől függetlenül nem volt helytálló. Helyesnek tekintette azt az alperesi hivatkozást, miszerint az újságíró megfelelő gondosság ellenére sem tudhatott arról, hogy ez a megjelölés téves, figyelemmel arra, hogy a feljelentés és az ügy jellege miatt alappal tételezte fel a felperesek gyanúsított szerepét az ügyben. Ezt azonban legfeljebb a kárfelelősség kimentésére alkalmas hivatkozásnak tekintette, a jóhírnév sérelme ettől függetlenül bekövetkezett a valótlan állítás közlésével.

Ugyancsak alaposnak tartotta az I. rendű felperes vonatkozásában a fegyverre vonatkozó közlés miatt előterjesztett keresetet, miután az e körben alperest terhelő bizonyítás nem vezetett eredményre. A beszerzett iratokból azt tudta megállapítani, hogy nem az I. rendű felperestől vásárolta meg a ... a fegyvert azt megelőzően, hogy azt a ... részére eladta. Ennek tükrében azonban lényegtelen pontatlanságnak minősül a fegyver női, vagy egyéb jellege, illetve az ára is, így ez irányú bizonyítás lefolytatását nem tartotta szükségesnek.

Rámutatott arra, hogy a személyiségi jogi perekben nem csupán azt szükséges vizsgálni, hogy a kérdéses közlés valós-e, hanem azt is, hogy az sérelmes-e az érintett személyre nézve. A fent részletezett mindkét közlést alkalmasnak tartotta arra, hogy azok a felperesek társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolják. Nem lehet kérdéses az, hogy más megítélés alá esik egy személy, ha büntetőeljárásban tanúként vagy gyanúsítottként érintett. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a perbeli közlés óta évek teltek el, gyanúsításukra azonban

még jelenleg sem került sor. A fegyverrel kapcsolatos közlés alapján az átlagolvasó egyértelműen azt szűri le, hogy az I. rendű felperes közvagyonát saját céljai érdekében használ fel, ami nyilvánvalóan sérelmes közlés, hiszen ezen cselekedetet a társadalom elítéli.

A további, mindkét felperest érintő és a gazdálkodással kapcsolatos közlések tekintetében az alperesi védekezéssel értett egyet. Megállapította, hogy a munkaügyi per iratai alátámasztották azt, hogy a kérdéses ügyletek során a ... vagyonát oly mértékben terhelte jelzálogjog, ami jelentős nehézséget, terhet jelent működésére. Az I. rendű felperes a hatáskörét túllépve járt el ezen ügyletek megkötése során és tájékoztatási kötelezettségének sem tett eleget. Nem látta akadályát a munkaügyi perben tényállásként megállapítottak jelen perben történő felhasználásának. A további közlések tekintetében pedig azt állapította meg, hogy azok valóban csak fenyegető veszély fennálltáról, nem pedig ténylegesen bekövetkezett veszteségről szólnak, így a felperesekre vonatkozó valótlan tényállításnak nem tekinthetők. Ráadásul azt is közölték, hogy a forint gyengülése is közrejátszott a helyzet kialakulásában, vagyis nem csak a felperesek magatartására vezették vissza az esetleges veszteséget. A cikk megírásakor rendelkezésre álló adatok alapján az újságíró által levont következtetések a pénzügyi tranzakció hatásai tekintetében nem voltak minden alapot nélkülöző megállapítások, értékítéletek.

Figyelemmel volt arra is, hogy a vitatott közléseket nem önmagukban kiragadva, hanem a szöveggörnyezetet vizsgálva kell értékelni.

Ugyancsak alaptalannak ítélte a séffel kapcsolatos közlésre vonatkozóan előterjesztett kereseti kérelmet, megállapítva, hogy bár az I. rendű felperes keresetösségi joggal a sérelmezett kijelentés tekintetében rendelkezik, azonban az elsőfokú bíróság által egységesen elbírált közlések sérelmesnek nem voltak tekinthetők. Az I. rendű felperes a kérdéses „séf” alkalmazását és megjelölt fizetésének valótlanosságát nem sérelmezte, csupán azt, hogy a séfként történő megjelölés nem helytálló, a fizetése pedig mesésnek nem mondható. Ezen közlések azonban a felperesre vonatkozó megállapítások összességét tekintve még pontatlanságuk esetén sem eredményezik a közvélemény szemében a hátrányosabb megítélést (PK 12. számú állásfoglalás). Az teljességgel lényegtelen, hogy ezen személynek mi a tényleges beosztása, a fizetésének összegszerűsége és annak minősítése pedig a vélemény kategóriába tartozó kérdés.

A fentieken túlmenően a felperesek keresetének jogalapját nem találta megalapozottnak. A Ptk. 84. § (1) bekezdése alapján adott helyt a jogsértéstől való eltiltás és az elégtételadás iránti igényeknek.

A nem vagyoni kártérítés iránti követelést az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes vonatkozásában nem találta megalapozottnak. Köztudomású ténynek tekintette, hogy a perbelihez hasonló jogsérelmek okoznak nem vagyoni hátrányt azon okból, hogy az érintett személy társadalmi megítélése hátrányosan változik. Figyelemmel volt azonban arra, hogy a perbeli esetben a II. rendű felperes vonatkozásában

csupán a gyanúsítottkénti minősítés közlése volt sérelmes. Ezt a közlést azonban több más (a felperesek által is hivatkozott) sajtótermék is megtette, amelyekkel szemben már született kártérítésre vonatkozó marasztaló döntés is. Megállapította, hogy a felperes csak hivatkozott arra, de nem bizonyította, hogy számára a cikkben foglaltak a későbbi életét megnehezítették, miután a multinacionális cégnél, ahol felsővezetőként dolgozik magyarázkodásra kényszerült. Nem ajánlott fel bizonyítást azon állításának igazolására sem, miszerint a cikkbeli állítások miatt a szakmájában nem tudott elhelyezkedni, jelenlegi munkája más jellegű. Kifejtette, hogy önmagában az, hogy a perbeli lap jelent meg az egyéb sérelmet okozó újságok közül a legnagyobb példányszámban még nem jelenti a nem vagyoni károsodás bekövetkeztével való okozati összefüggés fennállását, de megállapította azt is, hogy az alperes a felelősség alól önmagát kimentette, miután úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható [Ptk. 339. § (1) bekezdés].

A jogsértést az I. rendű felperes vonatkozásában a fegyverrel kapcsolatos tényállítás tekintetében is megállapította, e körben pedig a kártérítési felelősség alól az alperes magát nem tudta kimenteni. Külön bizonyítás nélkül megállapíthatónak tartotta e vonatkozásban a nem vagyoni károsodás bekövetkeztét. A kártérítés mértékét, az általános bírói gyakorlatra és az eset összes körülményére tekintettel 100.000 forintban tartotta megalapozottnak.

A perköltségviselés kérdésében a Pp. 81. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az I. rendű felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kötelezését a kereseti kérelmének megfelelően 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Másodlagosan a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján az alperest a perköltség viselésére kérte kötelezni. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegszerűségének vonatkozásában a mérlegelés szempontjai az indokolásból nem állapíthatók meg. Az általa kért 500.000 forint nem vagyoni kártérítés az irányadó bírói gyakorlatra figyelemmel eltúlzottnak nem tekinthető. A perköltség viselésre vonatkozó kérelme alátámasztásaként a Pp. 81. § (2) bekezdésének szabályait jelölte meg azzal, hogy az általa követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében az első fokú ítélet megváltoztatását kérte, az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítési igényének teljes egészében történő elutasításával. A csatlakozó fellebbezés indokolásában előadta, hogy az I. rendű felperes több igénypont tekintetében kérte a jogsértés megállapítását és az 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetését, valamennyi általa megállapítani kért jogsértés vonatkozásában jelölte meg ezen nem vagyoni kár mértékét. Ehhez képest az elsőfokú bíróság csupán két cikkbeli közlés miatt állapított meg jogsértést, ezek közül az egyik közlés tekintetében a kárfelelősség alól az elsőfokú bíróság által megállapítottan kimentette magát. Miután az I. rendű felperes fellebbezésében

kizárólag a nem vagyoni kártérítés felemelését kérte, sem a sérelmes közlésekkel összefüggésben történő jogsértés megállapítása, sem az alperes kárfelelőssége vonatkozásában nem kérte az ítélet megváltoztatását, így kizárólag a vadászlőfegyverrel kapcsolatos közlések miatt igényli az 500.000 forint nem vagyoni kártérítést és a perköltségre vonatkozó rendelkezések megváltoztatását. Egyértelműnek minősítette azt, hogy az I. rendű felperessel összefüggésben közöltek közül a vadászlőfegyverrel kapcsolatos állítás a gyanúsítotti jogállással, vagy a több százmillió potenciális károkozással összefüggő, illetve a gazdasági társaság vezetésével összefüggő igen jelentős kötelezettségekre vonatkozó közlésekhez képest kevésbé jelentős. Ennek megfelelően ezen közléssel összefüggésben az I. rendű felperest nem érhet olyan hátrány, amely az igényelt nem vagyoni kártérítés teljes összegének megfizetését indokolná, sőt e közléssel összefüggésben őt egyáltalán nem érte hátrány. Lényegében tehát a nem vagyoni kárigény tekintetében a felperes a keresetét megváltoztatta, amely nem megengedett a Pp. 247. § (1) bekezdése alapján.

Álláspontja szerint az első fokú ítélet a perköltség mértékét helyesen állapította meg és annak megfizetésére helyesen kötelezte a felpereseket, a megállapított perköltség nem csupán a megítélt nem vagyoni kártérítés összegével, a de a megítélt jogsértések számával is arányos. Az I. rendű felperes minden tekintetben nagyobb részt pervesztes lett. Egyetértett azonban azzal, hogy az első fokú ítélet valóban nem indokolta meg azt, hogy milyen szempontok alapján jár 100.000 forint nem vagyoni kártérítés az I. rendű felperes részére. Az I. rendű felperes a vadászfegyverrel összefüggő cikkbeli közléssel kapcsolatban még személyes meghallgatása során sem tett olyan tartalmú előadást, amely bármilyen, nem vagyoni kártérítés útján kompenzálható hátrányra utalt volna. Más módon sem igazolta, bizonyította, hogy e közléssel összefüggésben őt hátrány érte volna, így nem vagyoni kártérítés az I. rendű felperest nem illeti, az nem lett volna megállapítható.

Az I. rendű felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés keretei között bírálhatta felül a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében. A jogsértés megállapításával kapcsolatos első fokú bírósági ítéleti rendelkezéseket és az objektív jogkövetkezmények alkalmazását vizsgálnia - fellebbezés hiányában - nem kellett.

A Fővárosi Ítéltábla a megállapított személyiségi jogsértéssel okozati összefüggésben igényelt, a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontjára alapított kártérítés iránti igény alkalmazhatóságának vonatkozásában a következőket emeli ki.

Az elsőfokú bíróság egyértelműen megállapította azt, hogy az I. rendű felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát az alperes megsértette.

Megállapította azt is, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott kimentési ok az alperes esetében a fegyverrel kapcsolatos tényállítás vonatkozásában nem áll fenn. Külön bizonyítás nélkül, köztudomású tényekre alapítottn tartotta megállapíthatónak az I. rendű felperes vonatkozásában bekövetkezett nem vagyoni hátrányt és a fegyverrel kapcsolatos közleménnyel okozati összefüggésben keletkezett nem vagyoni károsodás kompenzálására 100.000 forintot tartott alkalmasnak. Ezen összeget az indokolásból kitűnően az általános bírói gyakorlatra és az eset összes körülményére tekintettel tartotta indokoltnak, azt mérlegelés alapján megállapítva.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjára alapított nem vagyoni kártérítési igény elbírálásánál a Ptk. 339. §-ában, a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdésében, valamint az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatának indokolásában foglaltakra, valamint a Legfelsőbb Bíróság iránymutatás alapján kialakult bírói gyakorlatra kell figyelemmel lenni.

A nem vagyoni kártérítés a sérelmet szenvedett fél értékminőségében bekövetkezett negatív irányú változás ellensúlyozására hivatott, ezért a kártérítés mértékének ahhoz kell igazodnia, hogy a személyiséget jellemző helyzet milyen mértékű kedvezőtlen változást szenvedett. Vagyis azt szükséges vizsgálni, hogy a jogsértő magatartás mennyiben járt olyan következménnyel, hogy az adott személyről kedvezőtlen értékítélet alakuljon ki, ez mennyiben hatott ki a társadalmi megítélésére. Miután a nem vagyoni kártérítés jogintézménye nem szakítható el a kártérítési felelősség általános szabályaitól, a kártérítési felelősség elemeinek fennállása szükséges. A perbeli esetben maga a személyiségi jogsértés olyan jogellenes magatartás, ami a nem vagyoni kártérítésre alapot adhat. Azt elkülöníteni, hogy az I. rendű felperessel összefüggésben közölt egyéb olyan tényállítások, amely vonatkozásában a jogsértés megállapításra nem került és ezekhez képest a megállapított jogsértés mennyiben változtatja meg hátrányosan az I. rendű felperes megítélését, nem lehet. Ezért nem alapos a csatlakozó fellebbezés azon álláspontja, miszerint az I. rendű felperes által sérelmezett közlések közül a vadász lőfegyverrel kapcsolatos állítások voltak a legkevésbé jelentősek.

Ugyanakkor a kártérítés mértékének a megállapításánál figyelembe kell venni a jogsértés tárgyi súlyát, annak jogkövetkezményeit. A nem vagyoni kárigény esetén az elszenvedett sérelem és annak mértékének az igazolása bizonyítási nehézségekkel járhat, így a Legfelsőbb Bíróság döntései nyomán kialakult egységes bírói gyakorlat szerint nem csak a tételesen igazolt nem vagyoni hátrányok, hanem a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján is külön bizonyítás nélkül elfogadható az olyan hátrány bekövetkezte, amely köztudomású ténynek minősíthető.

Az elsőfokú bíróság a kártérítéssel kapcsolatos döntését - bár kevésbé részletezett indoklással -, de lényegében erre alapította. Miután többlettényállást az I. rendű felperes nem igazolt, így az elsőfokú bíróság által megállapított 100.000 forint

összegetől magasabb kártérítés megállapítása nem volt indokolt.

Helytállóan döntött az elsőfokú bíróság a perköltségviselés kérdésében is. Az I. rendű felperes túlnyomórészt pervesztes lett, nem csupán a megítélt nem vagyoni kártérítés összegére, hanem a jogsértőnek minősített közlések számára is figyelemmel. Mivel a jogvita nem csupán kártérítés megfizetésére irányult, hanem a személyiségi jogsértés megállapítását és egyéb objektív jogkövetkezmények alkalmazását is kérte az I. rendű felperes, a Pp. 81. § (2) bekezdése szabályainak alkalmazására a jogvitában nem volt lehetőség.

Miután sem az I. rendű felperes fellebbezése, sem az alperes csatlakozó fellebbezése nem vezetett eredményre, a másodfokú bíróság akként határozott, hogy a peres felek a jogorvoslati eljárás költségeit maguk viselik, míg a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében kötelesek a jogorvoslati illeték megfizetésére.

, 2013. május 2.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró

Dr. Kisbán Tamás s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő